

2024, 13 (3), 1481-1502 | Araştırma Makalesi

Öğretmen Adaylarının Enneagram Kişilik Tipleri ile Sınıf Yönetimi Öz-Yeterlik İnançları Arasındaki İlişki

İlknur Erkan¹

Turgay Şirin²

Öz

Bu araştırma, öğretmen adaylarının enneagram kişilik tipleri ile sınıf yönetimi öz yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde uygun örneklem yoluyla seçilen İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesindeki farklı bölüm ve sınıflardan basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile ulaşılan 17-50 yaş aralığında 412'si kadın; 101'i erkek, toplam 513 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veriler "Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği" (SYÖİÖ), "Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri" (ETKE) ve "Demografik Bilgi Formu" ile toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 25 paket programı ile yapılmış, verilerin çözümlenmesinde; aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde, frekans, minimum ve maksimum değerler gibi betimsel istatistik analizleri ve Kruskal Wallis-H Testi kullanılmıştır. Analizler neticesinde Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları toplam puanının ve Sonuç Beklentisi alt boyut puanının kişilik tiplerine göre istatistiksel olarak tip 5 lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarından Tip 5 olanların sınıf yönetimi öz yeterlik inançları, Tip 9 olan öğretmen adaylarından daha yüksek tespit edilmiştir. Sonuç beklentisi alt boyutunda ise Tip 4 ve Tip 5 öğretmen adayları arasında Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları toplam puanında olduğu gibi Tip 5 lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bulgular neticesinde öğretmen adaylarının mesleğe başlamadan önce kişisel farkındalıklarının ve mesleki öz-yeterlik inançlarının gelişmesinde Enneagram Kişilik Modeli'nin kullanılabilirliği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Enneagram, Öz Yeterlik İnanç, Kişilik, Öğretmen Adayı, Sınıf Yönetimi,

Erkan, İlknur & Şirin Turgay (2024). Öğretmen Adaylarının Enneagram Kişilik Tipleri ile Sınıf Yönetimi Öz-Yeterlik İnançları Arasındaki İlişki, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 13 (3), 1481-1502.
<https://doi.org/itobiad.1379771>

Geliş Tarihi	23.10.2023
Kabul Tarihi	19.09.2024
Yayın Tarihi	30.09.2024
*Bu CC BY-NC lisansı altında açık erişimli bir makaledir.	

¹ Öğretmen, Özel Petek İlkokulu, İstanbul, Türkiye, ilkerkan.ie@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7670-191X

² Doç. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, İslam Felsefesi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, turgay.sirin@medeniyet.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4872-7386

2024, 13 (3), 1481-1502 | Research Article

The Relationship Between Teacher Candidates' Enneagram Personality Types and Classroom Management Self-Efficacy Beliefs

İlknur Erkan¹

Turgay Şirin²

Abstract

The purpose of this research is an investigation the relationship between enneagram personality types of teacher candidates and their self-efficacy beliefs regarding classroom management. The research sample consists of 513 teacher candidates in 412 females and 101 males aged between 17-50 determined through the simple random sampling method of different departments and classes studying at Sabahattin Zaim University in the 2019-2020 academic year in the district of Istanbul province Kucukcekmece. The data of this research was obtained through the "Classroom Management Self-Efficacy Beliefs Scale" (CMSES), "Enneagram Turkey Personality Inventory" (ETPI), and the "Demographic Information Form". The data was analyzed using descriptive statistical analysis (arithmetic mean, standard deviation, minimum-maximum values) and the Kruskal Wallis-H Test by SPSS 25 package program. According to the results of the analysis, it was determined that the scores of prospective teachers' Classroom Management Self Efficacy Beliefs Scale and Outcome Expectancy subscale changed statistically significant differences according to the personality types in favor of Type 5. It was determined that the Classroom Management Self Efficacy Beliefs of Type 5 teacher candidates are higher than teacher candidates of Type 9 and Outcome Expectancy higher than teacher candidates of Type 4. As a result of the findings, it is suggested that the Enneagram Personality Model can be used in the development of the teacher candidates' awareness and classroom management self-efficacy beliefs before starting the profession.

Keywords: Enneagram, Self-Efficacy Belief, Personality, Teacher Candidate, Classroom Management

Erkan, İlknur & Şirin Turgay (2024). The Relationship Between Teacher Candidates' Enneagram Personality Types and Classroom Management Self-Efficacy Beliefs, *Journal of the Human and Social Science Researches*, 13 (3), 1481-1502. <https://doi.org/itobiad.1379771>

Date of Submission	23.10.2023
Date of Acceptance	19.09.2024
Date of Publication	30.09.2024
*This is an open access article under the CC BY-NC license.	

¹ Teacher, Petek Primary School, İstanbul, Türkiye, ilkerkan.ie@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7670-191X

² Assoc. Prof., İstanbul Medeniyet University, Faculty of Islamic Sciences, Islamic Philosophy, İstanbul, Türkiye, turgay.sirin@medeniyet.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4872-7386

Giriş

Toplum; farklı unsurları kapsayan, insan ilişkilerinden oluşan bütüncül bir sistemdir. Bu sistemin önemli unsurlarından olan eğitim, hem sistemin bütünü ile hem de sistemin öğeleri ile etkileşim halindedir (Polat, 2013: 275-276). Organik bir sistem olan eğitim; kompleks yapısı ile bireyden topluma, toplumdaki bireye sağladığı etkileşim ile toplumu ve unsurlarını değiştirebilen ya da etkileşim ile değişebilen bir aksiyon şeklidir (Başar, 1999; Robinson, 2017, s. 68-69). Bu nedenle Çelikkaya (1990: 70) eğitimi, sosyal bir olgu olarak ele almaktadır. Eğitim ile ilgili çalışmalara uyarlanan yönetim bilimi olarak tanımlanan eğitim yönetimi, Tomul'un ifadesi ile disiplinler arası bir uygulama ve çalışma alanıdır. Polat (2013, s. 287), eğitim yönetiminin kurumsal işleyişinin okullarda gerçekleştirildiğini bildirmiştir. Okulun geleneksel teorilere göre öğrenciyi hayata hazırlamasından farklı olarak Dewey (1907, s. 91) aktif toplum ile okulun da bir yaşam biçimi olduğunu bildirmiştir.

Eğitim yönetiminin ana unsuru olan sınıf yönetimi; kaliteli eğitim yönetiminin belirleyicisidir (Başar, 1999). Ekici (2004), sınıf yönetiminin ana gayesi olan yetkin öğrenme ortamının sağlanmasında en büyük etkenin öğretmen olduğunu bildirmiştir. Dewey (1907, s. 32); geleceği yönlendirecek bireylerin yetiştiği, toplumun embriyosu olarak tanımladığı sınıflarda, öğretmenin sahip olduğu sınıf yönetim tarzının yönlendirici ve oldukça önemli bir unsur olduğunu bildirmektedir. Sınıf yönetiminde öğretmen orkestra şefi, süreç ise orkestra olarak kabul edilebilir (Demirtaş, 2016, s. 25). Eğitimin en önemli unsurlarından olan öğretmenler; eğitim-öğretim süreci ile birlikte davranış geliştirme aşamasında da önemli görevler üstlenmektedirler (Cerit, 2008).

Öğrenme unsurlarından "model" i temsil eden öğretmenlerin bu farkındalığa sahip olabilmeleri önemlidir (Avşaroğlu, 2017, s. 357). Sosyal Bilişsel Kuramın eğitime yansıyan temel kavramlarından biri olan gözlem yoluyla öğrenmede; öğretmenler hem model olarak hem de mevcut modellerle onları buluşturarak öğrencilerinin kişilik örüntülerini etkilemektedirler. Öğrencilerin bilişsel yeteneklerinin geliştirilmesinde, elverişli öğrenme ortamının oluşturulmasında öğretmenlerin yetenekleri ve öz yeterlikleri önemlidir (Bandura, 1997, s. 240). Bandura (1986) öğretmen öz yeterlik inancını; öğretmenlerin mesleklerini ve mesleklerinin getirdiği sorumlulukları yapabileceklerine ait inançları olarak açıklamaktadır. Sosyal öğrenme kuramının temel ilkelerinden olan öz yeterlik inancını, 1977'de ilk ifade eden Bandura (1977, s. 21); kişinin amaçlarına ulaşabilmesi için yapılması gereken davranışları belirlemesi, düzenlemesi ve uygulama sırasında yapabileceğine ait inançları olarak tanımlamaktadır. Öz yeterlik inancı, biçimsel olarak yeterlik inancı ve sonuç beklentisinden oluşmaktadır. Yeterlik inancı; bireyin öz değerlendirmesinde performansının olumlu olacağına ait inancı, sonuç beklentisi ise bireyin performansının neticelendirilmesi ile ilgili tahmini algısını kapsamaktadır.

Öğretmenin disiplin anlayışını ve otoritesini şekillendiren sınıf yönetimi, hem sınıf atmosferini etkilemekte hem de sınıf atmosferinden etkilenmektedir (Taş, 2016, s. 43). Ashton (1984: 28) yetkin öğretmenlerin oluşması için öğretim programlarının öğretmen öz yeterlik inancını güçlendirecek şekilde yapılandırılması gerektiği üzerinde durmuştur. Öğretmenlerin yetkinliklerinin yanında özellikle mesleğe başlamadan önce öğrendiklerini gerçekleştirebileceklerine olan yüksek derecedeki olumlu inançları ile şekillenen öz yeterlik inançları, sınıf yönetimini olumlu şekilde biçimlendirme gücüne sahiptir (Açıkgöz, 2007, s. 182-194; Akyol, Şenol ve Yüksel, 2017, s. 88; Çetin, 2013, s. 299;

Ekici, 2008, s.100). Öğretmenlik mesleğinin zorlayıcı unsurlarından, mesleki yetkinliklere ait inançların göstergelerinden olan sınıf yönetimi yetkinlikleri ve yetkinliklere ait öz yeterlik inançları, öğretmen adayları açısından mesleğe başlamadan önce ele alınması gereken önemli kavramlar arasında sayılabilir.

Öğretmenlik; kişiliğin aktif rol aldığı, çalışma mekanında, kişiliğin rahatlıkla kendini gösterebildiği bir meslektir. Aksu, Aktaş, Ekici ve Kurt (2013); sınıf yönetiminin, öğretmenin kişiliğinden etkilendiğini bildirmişlerdir. Yörükoğlu (2010, s. 88) ise sınıftaki ruh sağlığında, öğretmen kişiliğinin etken olduğunu belirtmiştir.

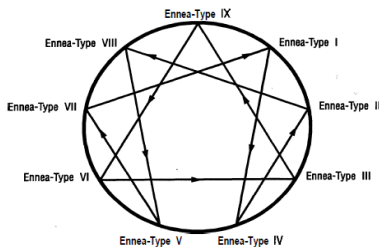
Öğretmen yetkinliğinin yükseltilmesi; eğitim alanındaki verimliliğin artırılmasında önemli etkenlerdendir. Bu amaçla yapılan eğitimde standardizasyona gidilmesi ise hedeflenen sistemden uzaklaşılmasına sebep olabilmektedir. Sadece öğrencilerin değil öğretmenlerin de kişisel farklılıkları ötelenmemelidir (Selçuk ve Yılmaz, 2016, s. 483-484). Biriciklik kavramı ile şekillenen sınıf yönetiminde; öğrenci ve öğretmen özerkliği ile öz yeterlik inancının güçlendirilebileceği, bunun sonucunda da eğitim kalitesinin artabileceği düşünülmektedir.

Robinson (2017, s. 9) öğretmenlerin, doğru olanı yapabilmeleri için öğrencilerini tanımaları gerektiğini belirtir. Yani öğretmenlerin yalnızca öğrencilerini tanımaları ile bu özerkliğin sağlanamayacağı, kendilerini de tanımalarının önemli olduğu düşünülmektedir.

Temel kullanım yöntemlerinden ilki, bireyin kendini tanıması ve çevresini anlamlandırması; ikincisi, eylemlerin altında yatan güdüyü bulabilmesi; üçüncüsü, farkındalık ile potansiyelini gerçekleştirip değişim ve dönüşüm sağlaması olarak ifade edilen (Riso ve Hudson, 2009, s. 13) "Enneagram Kişilik Modeli"nin, eğitim alanında kullanılmasında da yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Palmer, (2014, s. 17-22) "Enneagram"ın, Yunanca dokuz manasındaki "Ennea" ve noktalar manasındaki "Grammos" sözcüklerinden meydana geldiğini, dokuz köşeli yıldız sembolü aracılığıyla dokuz farklı kişilik tipinin yönelimlerini, örtük potansiyellerini, stres ve rahat anlarındaki eğilimlerini, aralarındaki ilişkileri fiziksel, duygusal ve zihinsel üç merkeze göre belirten kadim geleneklerden gelen dinamik bir sistem olduğunu belirtmektedir. Buna ilişkin kişilik tiplerinin rahat ve stres yönleri Şekil 1'de, enneagramdaki merkezler ise Şekil 2'de gösterilmiştir:

Şekil 1. Rahat ve Stres Yönleri.

Şekil 2. Enneagramda Merkezler

Kaynak: Naranjo, 1994, s. 14.

Kaynak: The Enneagram Institute, 2018.

Enneagram; 4600 sene öncesinde Gılgamış Destanı zamanında Mezopotamya'da bulunan "Bilginin Kardeşliği" isimli ezoterik grubun aktarımına dayanmaktadır. Milattan önce

524'te Zoroaster, Pisagor gibi bilginlerin bulunduğu gruba Babil'de açıklanmış; gizli öğretiyi bilenlerin Orta Asya'ya göç etmesi ile taşınmış; Buhara, Semerkant ve Afganistan'daki Sufi tarikatlar etkisi ile özellikle 10. yüzyıldan sonra bu coğrafyadaki onlu sayı sisteminin ve sıfırın bulunması neticesinde gelişmiştir (Bennett, 1974, s. 27-28). Keldani, Pers, Mısır, Yunan, Arap ve Hıristiyan etkileşimi ve özellikle 13. yüzyılda Tasavvufi öğretilerde kendine yer bulmuştur (Christlieb, 2016, s. 30-31). George Ivanovich Gurdjieff'in 1895-1913 yılları arasında yaptığı seyahatler ile Doğu bilgeliği ile harmanlanan enneagram, Avrupa'ya taşınmış (Gurdjieff International Review, 1998); Bolivyalı psikolog Oscar Ichazo, psikiyatrist Claudio Naranjo, Helen Palmer, Don Richard Riso ve Russ Hudson tarafından günümüze ulaştırılmıştır (Maitri, 2018, s. 22-24).

Enneagram Tiplerinin Belirgin Özellikleri

TİP 1: Mükemmeliyetçi, idealist, ilkeli, kontrolcü, reformcu,

TİP 2: Yardımsever, sitemkâr verici, cömert, merhametli, kendini göstermekten hoşlanan, talepkâr, duygusal, empatik,

TİP 3: Hırslı, başarı odaklı, imaja önem veren, ferdiyetçi, duruma göre politik davranabilen, rekabetçi

TİP 4: Özgün, anlam odaklı, bireysel, trajik, içe dönük, romantik, ruh hali değişken,

TİP 5: Gözlemci, araştırmacı, mesafeli, zihinsel, meraklı, bilgi odaklı,

TİP 6: Sorgulayıcı, sadık, güven odaklı, sorumluluk sahibi, güvenilir, kuşkucu, tedbirli, kendini adayan,

TİP 7: Yeniliğe açık, eğlenceli, maceracı, hevesli, dışa dönük aşırıya kaçabilen, dikkati çabuk dağılabilen, çok yönlü, keşfetme odaklı,

TİP 8: Hükmedici, güç odaklı, meydan okuyan, yüksek özgüven sahibi, kararlı, net,

TİP 9: Huzur odaklı, barışçıl, uzlaştırıcı, iyimser, uyumlu, kopuk, tutarlı, inatçı (Riso ve Hudson, 2009, s. 25).

Eğitim alanının enneagram ile buluşması neticesinde; öğretmen ya da öğrenci ayrımına girmeden insan odaklı, bütüncül bir sisteme evrilme olanağı ile biriciklik ilkesinin pratiğe dönüşmesine, öğretmenlerin hem kendi hem de öğrencilerinin kişilik özelliklerinin farkındalığına sebep olabileceği düşünülmektedir. Eğitim sistemini şekillendirecek öğretmen adaylarının; bireysel öz yeterlik inançları ile mesleki ve sınıf yönetimi öz yeterlik inançlarının eylemlerinden ziyade eylemlerinin temelindeki nedenler perspektifinden araştırılması, literatür açısından önemli bulunmaktadır. Özellikle bireyi, tutum ve davranışları ile inceleyen sosyal bilimler sahasında, kişiliğin ve mizacın etkisi önemli etkenlerdendir. Kişiliğin belirlenmesinde çeşitli yaklaşımların olmasına rağmen Enneagram Kişilik Modeli, bütüncül perspektiften; davranışların temelindeki dürtüyü inceleyerek kişiliğin belirteçlerinden mizaca ulaşan dinamik bir sistemdir. Öğretmenlerin kişilikleri ile şekillenen sınıf yönetimini ve sınıf yönetimi ile ilgili öz yeterlik algılarını tespit etmenin ötesinde kişilik tiplerinin hangi sınıf yönetimi öz yeterlik algısı düzeyinde olduğunu, bunun asıl sebeplerini inceleyerek; bilimsel bilginin birikimli olarak ilerlemesi açısından literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Öğretmenlerin verimli bir sınıf yönetimine sahip olabilmeleri için mesleğe başlamadan önce kendi potansiyellerinin ve dezavantajlarının farkındalığı ile sınıf yönetimi öz yeterlik inançlarını geliştirmeleri, eğitim öğretim süreci ve yetkinliği açısından önemli bulunmaktadır.

İlgili literatürde; farklı alanlara ve öğretmenlik mesleğine ait öz yeterlik çalışmaları olmasına rağmen öğretmen adaylarına yönelik çalışmalara daha az yer verilmiş (Arslan, 2019; Aydoğdu ve Saban, 2018; Yürüten Arslan, 2020) sınıf yönetimi alt boyut olarak incelenmiştir (Balcı ve Sivri, 2015; Ekici, 2008). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimine ait öz yeterlik inançları ile ilgili yapılan çalışmalar ise sınırlı sayıda kalmıştır (Akyol, Şenol ve Yüksel 2017; Çetin, 2013; Elçiçek, Kinay ve Oral, 2015; Güler, 2019; Sürücü, Ünal ve Yıldırım, 2018; Şahin Sak, 2015; Tok N. ve Tok Ş., 2016). Ülkenin geleceğini yetiştiren ve eğitim sistemini şekillendiren öğretmen adaylarının kişisel öz yeterlik inançlarının yanında mesleki ve sınıf yönetimi öz yeterlik inançlarının da ele alınması literatür açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Yurt dışında yapılan çalışmalarda ise eğitimin kalitesinin artırılması için öğretmenlerin yetkinliklerini ulusal alanda araştıran uzun süreli araştırmalar (Armor ve diğerleri, 1976; Berman ve diğerleri, 1977; National Center for Education Statistics [NCES], 1997; National Commission on Teaching and America's Future [NCTAF], 2003) bu konuya dikkat çekmektedirler. Ayrıca öğretmen öz yeterlik inancı ile öğrenci başarısı ve sınıf atmosferi ilişkisinin incelendiği çalışmalar (Ashton, Dodo ve Webb, 1983; Ashton, 1984; Bandura, 1994; Kaufman ve Sawyer, 2004) ile karşılaşılmaktadır.

Enneagram ile ilgili literatürde eğitim dışındaki farklı alanlarda yüksek lisans tezleri (Bozık, 2021; Erçin, 2018; Kaderoğlu, 2022; Karabulut, 2007; Karakaya, 2008; Küçük, 2021; Öz, 2021; Pesen, 2015) ve ilgili makaleler (Gürsu ve Bozyaka, 2018; Soysal, 2008) bulunmaktadır. Ölçek geliştirme ile ilgili çalışmalar (Giardano, 2008; Newgent ve diğerleri, 2004; Riso ve Hudson, 1999; Subaş ve Çetin, 2017; Şirin, 2020; Taştan 2019; Yılmaz, Yıldırım ve Yücedağ, 2018; Wagner ve Walker, 1983) ile karşılaşılmıştır. Yurt dışında enneagram ile ilgili birçok alanda farklı çalışmalar tespit edilmiştir (Azar ve Fatahy, 2014; Chestnut, 2008; Giordano, 2008; Arthur, Daniels ve Killen, 2016; Moore, 1987). Enneagramın yorumlanması ile oluşan Dokuz Tip Mizaç Modeli ile ilgili de yüksek lisans tezleri (Ateş, 2019; Aycan, 2017; Yıldız, 2018) ve ölçek geliştirme çalışmaları (Yılmaz, Gençer ve Aydemir 2011; Yılmaz ve diğerleri, 2014a; Yılmaz ve diğerleri, 2014b) mevcuttur. Ayrıca Türkiye’de eğitim alanında; lise öğrencilerinin enneagram kişilik tipleri ile sosyal ağ bağımlılığı düzeyleri arasındaki ilişkinin (Aca, 2020), grup çalışmasında enneagramın matematik başarısına etkisinin (Kabak, 2011), okul yöneticilerinin kişilik tipleri ile iş tatmin düzeylerinin (Kocabıyık, 2021), üniversite öğrencilerinin kişilik tiplerinin meslek seçimi tutumuna etkisinin (Koyuncu, 2021), enneagram modeline göre okul yöneticilerinin mizaç türlerinin farklı değişkenler açısından (Şirin, 2019) incelendiği yüksek lisans tez çalışmaları ile karşılaşılmıştır. Ayrıca ortaokulda enneagram kişilik tipleri ile akademik başarı (Turan, 2020) ve İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin enneagram kişilik tiplerinin bazı değişkenler açısından incelendiği (Yüksel ve Kızılgeçit, 2021) makaleler de bulunmaktadır.

Ulusal literatürde enneagrama göre öğretmen adaylarının kişilik tipleri ile sınıf yönetimi öz yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmadığından yapılan bu ilk çalışmanın sonucunda elde edilecek bulgular, yorumlar, sonuçlar ve öneriler; Milli Eğitim Bakanlığı’na (MEB), Yüksek Öğretim Kurumu’na (YÖK) ve sınıf öğretmenlerine yol gösterici nitelikte olabileceği düşünülmektedir. Bu alanda akademik çalışma yapanlara ve uygulamaya dönük olarak eğitimcilere de örnek teşkil edebilir.

Tüm bunların neticesinde araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının enneagram kişilik tipleri ile sınıf yönetimi öz yeterlik inançları arasındaki ilişkinin tespit edilmesidir.

Bu amaç doğrultusunda araştırmamızın temel problemi; “Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi öz yeterlik inançları, enneagram kişilik tiplerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir.

Bu doğrultuda temel probleme ilişkin aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

Alt Problem 1: Öğretmen adaylarının Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri (ETKE) puanları açısından enneagram temel kişilik tipleri nasıl bir dağılım göstermektedir?

Alt Problem 2: Öğretmen adaylarının Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları ölçek puanları nasıl bir dağılım göstermektedir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının kişilik tipleri ile sınıf yönetimi öz yeterlik inançlar arasındaki ilişkinin incelenmesi tarama modelinden genel tarama modelinin alt türü olan ilişki tarama modeli ile yapılmıştır. Tarama modeli, geçmiş ve günümüz açısından mevcut bir durumun kendi doğal çerçevesinde tanımlamayı amaçlamaktadır. Genel tarama modeli ise eleman sayısı fazla olan bir evren hakkında genel bir hükme varmak için kullanılır. İlişki tarama modeli ise iki veya daha fazla değişkenin birlikte değişim varlığını incelemektedir (Karasar, 2012). Çalışmada; örneklem ve değişken sayısının uygunluğu, mevcut ortamda herhangi bir müdahale olmadan betimlemenin yapılabilmesi ve değişkenlerin birlikte değişip değişmediğinin saptanması amacıyla bu araştırma modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırma evrenini; 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde yer alan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışmanın yapılacağı üniversite uygun örneklem yoluyla seçilmiştir. Araştırma, öğrenim görülen üniversite olması sebebiyle ayrıca yurt içinden ve yurt dışından gelen birçok öğrenciye, akademik kadroya sahip olmasından dolayı Sabahattin Zaim Üniversitesinde yapılmıştır.

Araştırmanın örneklemini ise bu öğrenciler arasından farklı bölüm ve sınıflardan basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile ulaşılan 513 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Büyüköztürk'e göre (2016) seçkisiz örnekleme modeli; evrendeki her birimin aynı derecede seçilme hakkına sahip, temsil edicilik açısından da en uygun örnekleme yöntemi olduğu bildirilmiştir.

Araştırmanın örneklemine ait bulgularda ise araştırmaya 250'si (%48,7) 17-20; 46'sı (%9) 41-50 yaş aralığında değişen 412'si (%80,3) kadın; 101'i (%19,7) erkek olmak üzere toplam 513 öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcıların 97'si (%18,9) okul öncesi öğretmenliği; 27'si (%5,3) özel eğitim öğretmenliği; 12'si (%2,3) matematik öğretmenliği; 74'ü (%14,4) Türkçe öğretmenliği; 35'i (%6,8) İngilizce öğretmenliği; 89'u (%17,3) Arapça öğretmenliği; 54'ü (%10,6) PDR ve 125'i (%24,4) diğer programlarda eğitim görmektedir. Katılımcıların 154'ü (%30,0) 1. Sınıf; 145'i (%28,3) 2. Sınıf; 109'u (%21,2) 3. Sınıf ve 105'i (%20,5) 4. Sınıftır. 204 (%39,8) katılımcı öğretmenlik uygulaması yapmış ve 309 (%60,2) katılımcı öğretmenlik uygulaması yapmamıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler; “Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği” (SYÖİÖ) ve “Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri” (ETKE) ile sosyodemografik özelliklerin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan “Demografik Bilgi Formu” ile toplanmıştır. Veri toplama araçlarından olan ölçekler için gerekli izinler alınmıştır.

“Öğretmen Adayları Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği” özellikle öğretmen adaylarına uygulanmak amacıyla geliştirildiğinden araştırmanın amacına uygun olduğu saptanmış; “Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri” de, Enneagram Modeline göre bireylerin kişilik tiplerinin özgün bir şekilde belirlenmesi amacıyla ulusal alanda Türk kültürüne uygun, bilimsel geçerliliği ve güvenilirliği olduğundan tercih edilmiştir.

Öğretmen Adayları Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği

Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi öz yeterlik inançlarını belirlemek amacıyla Çetin (2013) tarafından geliştirilen Öğretmen Adayları Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği (SYÖİÖ) kullanılmıştır. SYÖİÖ, “Sınıf Yönetimi Yeterlik İnanç” ve “Sonuç Beklentisi” olmak üzere iki alt boyuta sahip, 15 maddeden oluşan beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin genel Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.81, “Sınıf Yönetimi Yeterlik İnanç” alt faktörüne ait iç tutarlılık katsayısı; 0.76, “Sonuç Beklentisi” alt faktörüne ait iç tutarlılık katsayısı 0.77 olarak tespit edilmiştir Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri 0.30-0.51 arasındadır. MADFA analizi; RMSEA, .041; $\chi^2/df=1.4$; NFI=.86; NNFI=.94; CFI=.95; GFI=.93; AGFI=.91 olarak saptanmıştır. Ölçeğin uyum iyiliği indekslerinin kabul edilebilir düzeyde ve analizler sonucunda ölçeğin güvenilir ve madde ayırt ediciliğinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ölçeğin birinci alt boyutu olan “Sınıf Yönetimi Yeterlik İnanç”; 3, 8, 9, 13, 14, 16, 17, 12 numaralı maddelerden, ikinci alt boyutu olan “Sonuç Beklentisi” ise 1, 6, 7, 10, 11, 29, 20 numaralı maddelerden oluşmaktadır. Derecelendirme aralıkları; “Tamamen Katılıyorum” 5, “Büyük Ölçüde Katılıyorum” 4, “Kısmen Katılıyorum” 3, “Katılmıyorum” 2 ve “Hiç Katılmıyorum” 1 şeklindedir. Değerlendirme aralıkları; 1.00-1.79 arası “çok düşük”; 1.80-2.59 arası “düşük”; 2.60-3.39 arası “orta”; 3.40-4.19 arası “yüksek”; 4.20-5.00 arası “çok yüksek”tir (Akyol, Şenol, Yüksel, 2018: 91). Ölçekten alınan yüksek puan; öğretmen adaylarının sınıf yönetimi öz yeterlik inançlarının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri (ETKE)

Envanterin uygulanma süreci üç aşamada, 2019-2020 eğitim öğretim döneminde 17-62 (23,23±6,51) yaş aralığındaki 723 kadın (%65.13) ve 387 erkek (%34.86) olmak üzere toplam 1110 kişiye uygulanmıştır. Enneagram Türkiye Envanteri, profil indeksli envanter olduğundan her alt ölçek, kendi içinde Varimax döndürmesine göre temel bileşenler analizine tabi tutulmuş, 54 maddelik 9 alt faktörden oluşan son hali geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirme aşamasında Lawshe analizi, açımlayıcı faktör analizi, güvenilirlik analizleri, test tekrar test ve yakınsak geçerlik çalışmaları ile doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Nihai güvenilirlik analizinde; toplam ölçek Cronbach alfa değeri; 0.89, alt ölçekler; 0.60-0.78 arasında olduğu saptanmıştır. Her alt ölçek için madde-toplam korelasyonları 0.30'un üzerinde bulunmuştur. Test tekrar test analizinde korelasyon katsayıları 0.20 ile 0.57 arasında bulunmuş, tüm alt faktörlerde anlamlı bir korelatif ilişki saptanmıştır ($p<0,01$). Envanterin doğrulayıcı faktör analizinde (DFA) test edilen modelin

uyum endekslerinin uygun olduğu bulunmuştur [$(\chi^2 (2545,804, sd=1027, p=.000); \chi^2/ sd= 2,47; RMSEA= 0.06; SRMR=0.07; GFI=0.97; AGFI=0.94; CFI=0.92; IFI=0,92; NFI=0.91; RFI=0.87]$. Envanterde toplam puan alınmamakta, ters madde bulunmamaktadır. Envanterde ilgili faktörde alınan puanın artması, ölçülen kişilik tipinin baskın olduğu anlamına gelmektedir. 54 maddeden oluştuğu için ölçekten beklenen en düşük puan 54, en yüksek puan 270' dir. Derecelendirme aralıkları; (1) Beni Hiç Tanımlamıyor, (2) Beni Biraz Tanımlıyor, (3) Beni Orta Derecede Tanımlıyor, (4) Beni Çok Fazla Tanımlıyor, (5) Tümünü Beni Tanımlıyor şeklinde 5'li likert tipi ölçek şeklinde tasarlanmıştır.

Demografik Bilgi Formu

Araştırmada öğretmen adaylarının; cinsiyet, yaş, okunulan program türleri, öğrenim görülen sınıf düzeyleri, öğretmenlik uygulaması yapma durumları hakkında bilgi almak üzere araştırmacı tarafından geliştirilen "Demografik Bilgi Formu" kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler; 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde yer alan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesinde farklı bölüm ve sınıflarda öğrenim gören gönüllü öğretmen adaylarından toplanmıştır. Gerekli etik izinler, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Rektörlüğü İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Etik Kurulu Başkanlığı tarafından 04.09.2020 tarihli, 2020/08 sayılı karar ile alınmıştır. Araştırma kapsamındaki bireylere ölçek sonuçlarının sadece bilimsel amaçlı kullanılacağı sözlü ve yazılı olarak da ifade edilerek uygulanmıştır. Ölçeklerin uygulanması için yaklaşık 20 dakika zaman ayrılmıştır.

Verilerin Analizi

Uygulanan 530 ölçekten 17 tanesi hatalı işaretleme, boş bırakma sebebiyle değerlendirilmemiştir. 513 ölçekten elde edilen verilerin istatistiksel analizi SPSS 25 paket programı ile yapılmıştır. Betimsel verilerin analizinde; yüzde, frekans, medyan, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Araştırmanın değişkenlerinin normallik varsayımı; kutu-çizgi grafikleri, dal-yaprak grafikleri, Q-Q grafiği ve çarpıklık-basıklığa dair bulgular kullanılarak incelenmiştir. Basıklık ve çarpıklık katsayıları +1,5 ve -1,5 aralığında verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). SYÖİÖ puanlarının çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeğine Ait Sonuçlar

Ölçek	\bar{x}	ss	Çarpıklık	Basıklık
Sınıf Yönetimi Yeterlik İnancı	29,06	4,59	-,089	-,070
Sonuç Beklentisi	30,53	3,54	-,098	-,041
SYÖİÖ Toplam	59,59	7,07	-,003	,058

Tablo 1'de görüldüğü üzere ölçek puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1 ve -1 aralığında olduğu saptanmıştır. Verilerin normal dağılmasına rağmen gruptaki eleman sayılarının 30'dan düşük ve ikiden fazla grup olmasından dolayı parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis-H Testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2019, s. 155). Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Bonferroni düzeltmesi ile ikili karşılaştırma testi yapılmıştır.

Güvenirlilik Analizi: Cronbach's alfa katsayısı ölçeğin güvenirlilik düzeyini vermekte, katsayısı 0 ile 1 arasında değişmektedir. Özdamar (1997, s. 500) alfa (α) katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenirliliğini; $.00 \leq \alpha < .40$ ise ölçek güvenilir değildir; $.40 \leq \alpha < .60$ ise ölçeğin güvenirliliği düşük; $.60 \leq \alpha < .80$ ise ölçek oldukça güvenilir; $.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçek olarak yorumlamıştır. Ölçeklerin Cronbach's Alfa güvenirlilik analiz sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği ve Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri için Cronbach's Alfa Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Ölçekler	Cronbach's Alpha
Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği (SYÖİÖ)	,689
Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri (ETKE)	,893

Tablo 2'de görüldüğü üzere Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği için Cronbach's Alfa güvenirlilik katsayısı ,689 olarak hesaplanmış, ölçek oldukça güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri için Cronbach's Alfa güvenirlilik katsayısı ,893 olarak hesaplanmış, yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğu tespit edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde; araştırmanın amacına uygun olarak ölçeklere ait betimsel analizler ve araştırmanın problemi ile ilgili istatistiksel analizler neticesinde ulaşılan bulgulara yer verilmiştir.

“Öğretmen adaylarının Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri (ETKE) puanları açısından enneagram temel kişilik tipleri nasıl bir dağılım göstermektedir?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Enneagram Kişilik Modeline Göre Temel Tipler Dağılımının Frekans ve Yüzde Sonuçları

Temel Tipler	n	%
Tip 1	66	12,9
Tip 2	111	21,6
Tip 3	37	7,2
Tip 4	33	6,4
Tip 5	43	8,4
Tip 6	65	12,7
Tip 7	58	11,3
Tip 8	11	2,1
Tip 9	89	17,3
Toplam	513	100,0

Tablo 3'te görüldüğü üzere Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri uygulanması sonucunda katılımcıların %12,9'u (n=66) Tip 1; %21,6'sı (n=111) Tip 2; %7,2'si (n=37) Tip 3; %6,4'ü (n=33) Tip 4; %8,4'ü (n=43) Tip 5; %12,7'si (n=65) Tip 6, %11,3'ü (n=58) Tip 7; %2,1'i (n=11) Tip 8 ve %17,3 (n=89) Tip 9 dağılımı gösterdiği belirlenmiştir.

“Öğretmen adaylarının Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları ölçek puanları nasıl bir dağılım göstermektedir?” sorusuna ilişkin ölçeğe ait en küçük ve en büyük değerler, medyan değerleri ile ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeğine Ait Betimsel İstatistikler

Ölçek	Min	Max	\bar{x}	ss	Medyan
Sınıf Yönetimi Yeterlik İnanıcı	15	40	29,06	4,59	3,63
Sonuç Beklentisi	21	35	30,53	3,54	3,86
SYÖİÖ Toplam	37	75	59,59	7,07	3,73

Tablo 4'te görüldüğü üzere Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Sınıf Yönetimi Yeterlik İnanıcı alt boyutu için aralık 15-40 arasında, ortalama=29,06 (3,70), standart sapma=4,59 ve medyan değeri=3,63 olarak hesaplanmıştır. Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Sonuç Beklentisi alt boyutu için aralık 21-35 arasında, ortalama=30,53 (4,36), standart sapma=3,54, medyan değeri=3,86 olarak hesaplanmıştır. Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği toplam puanı için aralık 37-75 arasında, ortalama=59,59 (3,97), standart sapma=7,07 ve medyan değeri=3,73 olarak hesaplanmıştır.

“Öğretmen adaylarının Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları, enneagram kişilik tiplerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği Puanlarının Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri Puanlarına Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Ölçekler	Kişilik Tipleri	n	SO	H	sd	p	Fark
Sınıf Yönetimi Yeterlik İnanıcı	Tip 1	66	279,08	15,385	8	,05	-
	Tip 2	111	253,96				
	Tip 3	37	281,86				
	Tip 4	33	234,95				
	Tip 5	43	289,93				
	Tip 6	65	255,18				
	Tip 7	58	282,40				
	Tip 8	11	183,23				
	Tip 9	89	220,24				
Sonuç Beklentisi	Tip 1	66	286,52	23,362	8	,00**	5>4
	Tip 2	111	255,53				
	Tip 3	37	266,84				
	Tip 4	33	196,95				
	Tip 5	43	312,19				
	Tip 6	65	261,02				
	Tip 7	58	271,95				
	Tip 8	11	157,23				
	Tip 9	89	228,11				
Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Toplam	Tip 1	66	285,48	24,384	8	,00**	5>9
	Tip 2	111	254,05				
	Tip 3	37	281,43				
	Tip 4	33	214,08				
	Tip 5	43	309,28				
	Tip 6	65	255,85				
	Tip 7	58	281,03				

Tip 8	11	158,45
Tip 9	89	217,42

*<0.05; **<0.01

Tablo 5'te görüldüğü üzere Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği puanlarının kişilik tiplerine göre karşılaştırılmasına yönelik yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda; Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği Sonuç Beklentisi alt boyut puanlarının kişilik tiplerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(8)}=23,362$; $p<0,01$). Farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Bonferroni düzeltmesi ile ikili karşılaştırma testi sonucunda Tip 5 kişilik tipine sahip olan katılımcıların Sonuç Beklentisi alt boyut puanlarının Tip 4 kişilik tipi katılımcılarından daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Ayrıca Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları toplam puanının kişilik tiplerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir ($H_{(8)}= 24,384$; $p<0,01$). Tip 5 kişilik tipine sahip olan katılımcıların Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları toplam puanlarının Tip 9 kişilik tipi katılımcılarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği Sınıf Yönetimi Yeterlik İnançları alt boyutu puanlarının kişilik tiplerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın neticesinde, çalışmanın temel problemi olan “Öğretmen adaylarının Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları, enneagram kişilik tiplerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” temel sorusuna ilişkin elde edilen bulgular neticesinde; sınıf yönetimi öz yeterlik inançları ve sonuç beklentisi alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Ölçeği'nde Tip 5 ve Tip 9 arasında Tip 5 lehine; Sonuç Beklentisi alt boyutunda da Tip 5 ve Tip 4 arasında Tip 5 lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. Literatürde Aksu ve diğerleri (2013, s. 205), öğretmenlik mesleğinin kişilik özelliklerine sahip öğretmen adaylarının, sınıf yönetimi ile ilgili tutum ve inançlarının da yüksek düzeyde olabileceği üzerinde durmuştur. Ancak öğretmen adaylarının sınıf yönetimi öz yeterlik inançlarının, enneagram kişilik tipleri açısından incelendiği çalışmaların özellikle ulusal alanyazında yeterli olmadığı ve sınırlı kaldığı ifade edilebilir.

Araştırma sonucunda puanların Tip 5 lehine olması; gözleme önem vermesi, uzman kişilik özelliği açısından her ihtimali dikkate alarak bilişsel derinlik ve değerlendirme becerilerine sahip olması ile açıklanabilir (Riso ve Hudson, 2009, s. 101). Nitekim “Sosyal Bilişsel Kuramın” bilişsel öğelerinden olan; gözleme dayalı öğrenme, amaç doğrultusunda eylem ve bireysel analizler (Plotnik, 2009, s. 459), Tip 5'in kişilik özellikleriyle uyumludur. Sürekli öğrenme arzusuyla merakını neticelendirip ayrıntıları inceleme ve uzmanlaşma gayreti sebebiyle (Batı, 2018, s. 155) ilgilendiği alanda derinlemesine öğrenerek kendini özgür ve yetkin hisseden Tip 5, mesleki yetkinlik açısından öngörülebilir analizler ile sonuç beklentisinin; bilgisine güvenmenin yetkinliği ile amaçları doğrultusundaki bireysel analizleri, tutum ve davranışlara odaklanması neticesinde de sınıf yönetimi öz yeterlik inanç seviyesinin yüksek düzeyde çıktığı düşünülmektedir.

Yine Bandura (1997, s. 21-22) yapmış olduğu çalışmasında sonuç beklentisindeki olumlu algının; sonuçları pozitif etkileyen motive edici ve güdüleyici etkiye, olumsuz algının ise engelleyici etkiye neden olduğunu açıklamıştır. Sonuç Beklentisi yüksek olan kişiler; bir işi başaracaklarına inandıklarından, olumsuz hislerinden bağımsız hareket ederek, sonuca odaklanıp başarıya ulaşabilirler (Cüceloğlu, 2018, s. 496). Duygularını en derin yaşayan, yaşananlara karşı oldukça duyarlı olan, olumsuz durumlar karşısında kendi motivasyonunu düşürebilen duygusal merkezdeki Tip 4'ün Sonuç Beklentisinin Tip 5 aleyhine düşük bulunmasında bu özelliklerinin etken olduğu düşünülmektedir.

Başka bir çalışmada Plotnik (2009, s. 460) kendine yeterli olarak ifade ettiği öz yeterlik algısında organize edebilme ve gerçekleştirebilme yetkinliklerine olan güven hissi üzerinde durmuş, problemleri çözmek ve sorumlulukları gerçekleştirmek sebebiyle güven duygusuna ihtiyaç olduğunu bildirmiştir. Başkalarına kendinden önce duyarlı davranan, duygu ve düşüncelerini öteleyerek kendinden uzaklaşabilen, bir davranışı sonlandırmada, önceliklerini tespit etmede sorun yaşayabilen, mevcut olan ve olabilecek problemlerden uzaklaşmayı tercih eden Tip 9' un sınıf yönetimi öz yeterlik inancının düşük bulunmasında bu özellikler etken olabilir.

Araştırmanın alt problemlerinden olan "Öğretmen adaylarının Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri (ETKE) puanları açısından enneagram temel kişilik tipleri nasıl bir dağılım göstermektedir?" sorusuna ilişkin elde edilen bulgularda araştırmaya katılan öğretmen adayları içinde Tip 2 kişilik tipine sahip olanların dağılımının yüksek olduğu gözlenmiştir. En yüksek dağılım sırasıyla; Tip 9, Tip 1, Tip 6, Tip 7, Tip 5, Tip 3, Tip 4 ve Tip 8 olarak tespit edilmiştir. Öğretmen adayları arasında en düşük dağılım Tip 8 kişilik tipinde bulunmuştur. Literatürde okul yöneticileri ile yapılan çalışmada (Şirin, 2019: 66) yöneticilerin Tip 2 kişilikte yoğunlaşması bu araştırma sonucunu destekler niteliktedir. Yardımsız, fedakâr, duygu merkezli, şefkatli, sevgiye önem veren, sosyal ve ihtiyaç duyulmaktan hoşlanan Tip 2'nin (Riso ve Hudson, 2009, s. 103) aday öğretmenler arasında çoğunlukta olmasında; öğretmenlik mesleği yetkinliklerinin, kişilik tipi özellikleri ile örtüşmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitekim 50 yıl süresince yapılan bir çalışmada; öğrenme sürecindeki doğrudan etkiler arasında; öğretmenin öğrencileriyle olan sosyal etkileşim kalitesinin olduğu bulunmuştur (Wang, Haertel ve Walberg, 1994). Demirtaş (2016, s. 42) öğrencilerinin gereksinimlerinin farkında olan öğretmenlerin, uygun motivasyonları kullanabileceği ve bunun önemli olduğu bilgisi ile Tip 2'nin insanların gereksinimleri odaklı iletişimi birlikte ele alındığında çalışmada elde edilen bulgunun literatürle tutarlı olduğu ifade edilebilir.

Bulgulara göre Tip 2'den sonra en fazla katılımcı oranına sahip Tip 9' un; uyumlu, huzura önem veren ve çatışmadan kaçınan kişilik özellikleri ile kuralları belirgin bir sistemde çalışma tercihinin etkili olduğu düşünülmektedir. Nitekim Daniels ve Price (2016, s. 72) insanların isteklerine karşı hassas olan Tip 9' un öngörülebilirliğe ve rutine önem verdiğini açıklamıştır. Kocacıyık (2021) tarafından yapılan çalışmada Tip 9 olan okul yöneticilerinin ortalaması diğerlerinden daha yüksek çıkmıştır. Sonraki sırada Tip 6 bulunmakta; sadık, güvene önem veren, koruyucu, sorumluluk sahibi, hayatta karşılaşabileceği olası tehlikelere karşı duyarlı olma (Daniels ve Price, 2016, s. 60) özellikleri, zihinsel merkezde yer alması ve otoriteye uyumlu grubu ile var olan sistemi uygulamada yetkin olduğu, bu nedenle öğretmen adayları arasında ilk sıralarda yer aldığı öngörülmektedir. Hükmetsiz ve otorite kurmaya önem veren Tip 8 için öğretmenlik mesleği, dışsal müdahale ihtimali ile popüler bulunmadığı düşünülebilir. Nitekim Palmer (2014, s. 391) Tip 8 için kurallara uymayı gerektiren, ahlaki kavram ve

tutumların ön planda olduğu ortamların uygun olmayabileceğini belirtmiştir. Bu nedenle iş birliği ve empatiden ziyade otoriteyi ve bağımsızlığı kaybetme korkusu ile doğrudan eylem odaklı hükmedici hareket eden Tip 8, öğretmen adayları arasında son sırada yer almıştır. Kocacıyık (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise Tip 5 olan okul yöneticilerinin ortalaması en düşük olarak bulunmuştur.

Şirin (2019, s. 64-66) enneagrama göre okul müdürlerinin kişilik tipleri dağılımı ile ilgili yaptığı çalışmada; Türkiye genelinde ve devlet okullarında Tip 3 dağılımının en son sırada, özel okullarda ise beşinci sırada tespit etmiştir. Bu bulgu çalışma ile örtüşmektedir. Bu çalışmada ise Tip 3 son dan ikinci sırada bulunmuştur. Rekabeti seven, duygulara mesafeli, imaja önem veren, başarıya kilitlenmiş, hedefine ulaşmak için elinden geleni yapan, kendinden emin ve etkisini herkesin fark etmesini isteyen Tip 3' ün eğitim alanında genellikle son sıralarda tespit edilmesinde; eğitim sektöründeki iş birliği yapılanmasının, rekabetten uzak çalışma prensibinin, terfi imkanlarının ve sınırlı ücret skalasının etkili olabileceği öngörülmektedir.

Araştırmanın alt problemlerinden “Öğretmen adaylarının Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları ölçek puanları nasıl bir dağılım göstermektedir?” sorusuna ait elde edilen bulgular neticesinde öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları sırasıyla “sonuç beklentisi” alt boyutu, sınıf yönetimi öz yeterlik inançları ölçeği ve sınıf yönetimi yeterlik inancı alt boyutlarında yüksek düzeyde bulunmuştur. Literatür incelendiğinde Akyol ve diğerleri (2017) ile Tok N. ve Tok Ş. (2016) yaptıkları çalışmalarında öğretmen adaylarının yeterlik inançlarını ve sonuç beklentilerini yüksek bulmaları ile bu araştırma sonucu örtüşmektedir. Sürücü ve diğerleri (2018, s. 1701) tarafından yapılan çalışmada ise Yeterlik İnanç ve Sonuç Beklentisi alt boyut puan ortalamaları oldukça düşük bulunmuştur. Yeşilyurt (2013, s. 99) sınıf yönetimini alt boyut olarak ele aldığı çalışmada öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının yeterli düzeyde olduğunu bulmuş, adayların istenmeyen durumlarda, etkinliklerde, kuralların düzenlenmesinde, farklılıklara uygun sınıf yönetiminin oluşturulmasında kendilerini yetkin algıladıkları sonucuna ulaşmıştır. Ekici (2017, s. 3016) tarafından gerçekleştirilen pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adayları ile okul öncesi öğretmen adaylarına yönelik yapılan araştırmada; devlet üniversitesinden mezun olmuş ya da öğrenim gören adayların sınıf yönetimi ile ilgili öz yeterlik inançları, özel üniversiteden mezun olmuş ya da öğrenim gören öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yine Pajares (1996, s.544) araştırmasında yüksek öz yeterlik inancının; bireye daha fazla esneklik, olumsuz geri bildirimlere karşı dayanıklılık kazandırdığı ve kendini geliştiren performans ile ilişkili olduğunu bildirmiştir. Bruning (2004, s. 115-158), öğretmenlerin öz yeterlik inancının; öğretmen-öğrenci ilişkisini ve öğretim planlamasını etkilediğini, öz yeterlik inancı yüksek öğretmenlerin, düşük başarı düzeyindeki öğrencilerine daha sabırlı ve kabullenici bir tutum ile sahip çıktıklarını, öğrencilerinin baş etme yöntemlerini kullanmalarında daha fazla desteklediklerini, başarılarını artırmak için de eleştirmekten ziyade övgüyü pekiştireç olarak kullandıklarını; öz yeterlik inancı düşük öğretmenlerin ise eleştiriye daha fazla kullandıklarını bildirmiştir. Bandura (1994, s. 11) akademik açıdan öz yeterlik inançları düşük olan öğretmenlerin; öğrencilerinin gelişimini sağlamak sebebiyle olumsuz bir otoriteye sahip olabileceklerini belirtmiştir. Nitekim Kaufman ve Sawyer (2004, s. 321-322) sınıfta disiplin ile ilgili problemler ile baş etmede yeterlik inancı yüksek öğretmenlerin tutarlı ve rahat tavırlarıyla problemi aşabilirken, yeterlik inancı düşük öğretmenlerin ise yetersizlik ve kendine güvensizlik ile sorunu kişisel algılayıp,

olumsuz bakış açısı ile eyleme geçtiklerini bu nedenle öğretmenin sahip olduğu öz yeterlik inancının sınıf atmosferini de etkileyebileceğini açıklamışlardır.

Öğretmenlerin mesleklerine ait pozitif bakış açıları, mesleğe başlamadan önce aldıkları eğitim ve öğretim aşamasının yetkinliği ile ilişkili olabilir (Darling Hammond, 2003). Olumlu bir sınıf yönetiminde; görülen eğitim öğretim sürecinin ehemmiyeti ile birlikte, öğretmenlik rolünü yapabileceklerine olan inançları da önemli bir etkidir. Özellikle öğretmen olmadan önce geliştirebilecekleri sınıf yönetimi konusundaki öz yeterlik inançları, verimli bir mesleki hayat için önemli unsurlardandır (Çetin, 2013, s. 299). Bu bulgular eşliğinde çalışmaya katılan öğretmen adaylarının sınıf yönetimi öz yeterlik inançları ve alt boyutlarının yüksek çıkması neticesinde sınıf yönetimi hazır bulunuşluk seviyelerinin ve mesleklerine ait yaklaşımlarının olumlu olduğu ifade edilebilir.

Öneriler

Öğretmen adaylarının kişilik tipleri tespit edilerek öğretim yöntemlerinde, öğrenme mekanlarında, üniversiteye uyumda, psikolojik müdahalelerde, potansiyellerine ve mesleki dezavantajlarına neden olabilecek riskler ve avantajlar tespit edilerek desteklenmelerinde Enneagram Modeli aktif bir şekilde kullanılabilir.

Yükseköğretim programında; kişisel farkındalık ve mesleki yetkinlik amacıyla enneagram eğitimi, seçmeli ders olarak öğretim programlarına ilave edilebilir.

Çalışma; anaokulu/sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenleri, pedagojik formasyonlu öğretmenler ile alan öğretmenleri, devlet ve özel üniversitelerde okuyan öğretmen adayları arasında tekrarlanabilir.

Enneagram eğitimi alan ve almayan öğretmen adaylarının ya da öğretmenlerin, sınıf yönetimi öz yeterlik inançları spesifik bir şekilde araştırılabilir.

Öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının sınıf yönetimi öz yeterlik inançları, öz yeterlik kaynakları perspektifinden enneagram kişilik tipleri ile ilişkilendirilerek çalışılabilir.

Bu çalışma; boylamsal yöntem ile adaylık sürecini, mesleğin ilk yıllarını ve sonrasını kapsayacak şekilde tekrarlanabilir.

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	<p>* Bu çalışma Doç.Dr. Turgay ŞİRİN danışmanlığında 2020 tarihinde tamamladığımız “Erneagram Modeline Göre Öğretmen Adaylarının Kişilik Tipleri ile Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır.</p> <p><i>Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.</i></p> <p>*(İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Rektörlüğü, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Etik Kurulu 04.09.2020 Tarih 2020/08 Nolu kararı ile Etik Kurul Kararı alınmıştır.)</p>
Benzerlik Taraması	Yapıldı – Ithenticate
Etik Bildirim	itobiad@itobiad.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Yazar Katkıları	<p>Çalışmanın Tasarlanması: 1. Yazar (%50), 2. Yazar (%50)</p> <p>Veri Toplanması: 1. Yazar (%60), 2. Yazar (%40)</p> <p>Veri Analizi: 1. Yazar (%50), 2. Yazar (%50)</p> <p>Makalenin Yazımı: 1. Yazar (%60), 2. Yazar (%40)</p> <p>Makale Gönderimi ve Revizyonu: 1. Yazar (%70), 2. Yazar (%30)</p>
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	<p>* This article is extracted from my master thesis “Investigation of The Relationship Between Personality Types of Teacher Candidates and The Self Efficacy Beliefs Of Regarding Classroom Management According To The Erneagram Model”, supervised by Assoc. Prof. Turgay ŞİRİN. (Master’s Thesis Istanbul Sabahattin Zaim University, Istanbul/Türkiye, 2020).</p> <p><i>It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.</i></p> <p>*(Istanbul Sabahattin Zaim University Rectorate, Sabahattin Zaim University Ethics Committee Decision was taken with the decision dated 04.09.2020, numbered 2020/08 of the Presidency of the Publication Ethics Committee.)</p>
Plagiarism Checks	Yes - Ithenticate
Conflicts of Interest	The authors have no conflict of interest to declare.
Complaints	itobiad@itobiad.com
Grant Support	The authors acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Author Contributions	<p>Design of Study: 1. Author (%50), 2. Author (%50)</p> <p>Data Acquisition: 1. Author (%60), 2. Author (%40)</p> <p>Data Analysis: 1. Author (%50), 2. Author (%50)</p> <p>Writing up: 1. Author (%60), 2. Author (%40)</p> <p>Submission and Revision: 1. Author (%70), 2. Author (%30)</p>

Kaynakça

- Aca, G. (2020). Lise öğrencilerinin enneagram kişilik tipleri ile sosyal ağ bağımlılığı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Açıkgöz, K. Ü. (2007). Etkili öğrenme ve öğretme. İzmir: Kanyılmaz.
- Aksu, Ö., Aktaş, M., Ekici, G. ve Kurt, H. (2013). Öğretmen adaylarının kişilik tipleriyle sınıf yönetimi profilleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 189-198.
- Akyol, T., Şenol, F. B. ve Yüksel, A. (2017). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimine ilişkin öz yeterlik inançlarının belirlenmesi. The Journal of Academic Social Science Studies, 58, 87-100. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7129>
- Armor, D. J., vd. (1976). Analysis of the school preferred reading program in selected los angeles minority schools. Santa Monica, CA: Rand. <https://www.rand.org/pubs/reports/R2007.html>
- Arslan, Ş. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik inancı kaynakları ve öz yeterlik inançlarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Arthur, K., Daniels, D. and Killen, J. (2016). Scientific perspectives on nature, nurture and the enneagram. Enneagram Science. <https://www.enneagramscience.com/articles>.
- Ashton, P.T., Doda, N. and Webb, R. B. (1983). A study of teachers' sense of efficacy. Final report-executive summary. Gainesville, Florida University: National Institute of Education, DC. <https://eric.ed.gov/?id=ED231833>
- Ashton, P. (1984). Teacher efficacy: A Motivational paradigm for effective teacher education. Journal of Teacher Education, 35(5), 28-32. doi:10.1177/002248718403500507
- Ateş, A. (2019). Öğretmenlerin mizaçları ile güç mesafesi algıları arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ortak Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Avşaroğlu, S. (2017). Sosyal bilişsel öğrenme kuramı. E. Deniz (Ed.), Eğitim psikolojisi (10. bs., s. 341-362) içinde. Ankara: Pegem.
- Aycan, K. (2017). Dokuz tip mizaç modeli ile aktif müzik eğitimi uygulamalarının ilişkisi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 37(3), 911-938. doi:10.17152/gefad.337237
- Aydoğdu, B. ve Saban, Y. (2018). Öğretmen adaylarının fen bilimleri öğretimi öz-yeterlik inançları ile öğretmenlik uygulaması performansları arasındaki ilişki. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 9(2), 120-133.
- Azar, F. S. and Fatahy, O. (2014). Efficacy of enneagram personality types teaching on educational adjustment of students. Scientific-Research Journal of Shahed University 2(10), 29-40 <http://cpap.shahed.ac.ir/article-1-733-fa.html>

Balcı, E. and Sivri, H. (2015). Pre-service teachers' classroom management self-efficacy beliefs. *International Online Journal of Educational Sciences*, 7(4), 37-50. doi:10.15345/iojes.2015.04.004

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bandura, A. (1986). From thought to action: mechanism of personal agency. *New Zealand Journal of Psychology*, 15(1), 1-17.

Bandura, A. (1994). Self-Efficacy. In V. S. Ramachandran (Ed.), *Encyclopedia of Human Behavior*, (4), 71-81. New York: Academic Press. (Reprinted in H. Friedman (Ed.), *Encyclopedia Of Mental Health*. San Diego: Academic Press, 1998.

Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.

Başar, H. (1999). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: MEB Yayınları.

Batu, U. (2018). *Enneagram kişilik analizi (4. bs.)*. İstanbul: Alfa.

Bennett, J. G. (1974). *The enneagram studies*. London: Coombe Springs Press.

Berman, P., vd. (1977). *Federal Programs Supporting Educational Change: Vol. VII: Factors Affecting Implementation and Continuation*. Santa Monica, CA: RAND Corporation. <https://www.rand.org/pubs/reports/R1589z7.html>

Bozık, B. (2021). Evli bireylerin enneagram kişilik tipleriyle evlilik uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Bruning, R. H. (2004). *Cognitive psychology and instruction*, (3rd ed.). NJ: Pearson/Merrill/Prentice Hall.

Büyüköztürk, Ş. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri (21.bs.)*. Ankara: Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş. (2019). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı (25. bs.)*. Ankara: Pegem Akademi.

Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.

Chestnut, B. (2008). Understanding the development of personality type: Integrating object relations theory and the enneagram system. *The Enneagram Journal*, 1, 22-51. <https://www.internationalenneagram.org/store/the-ica-enneagram-journal/>

Christlieb, F. F. (2016). *Where did the enneagram come from (D. Napolitano, Trans.)*. Mexico: Fatima Editores.

Cüceloğlu, D. (2018). *İnsan ve davranışı (36. bs.)*. İstanbul: Remzi.

Çelikkaya, H. (1990). Eğitim olgusunun özellikleri. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi 2, 67-72.

Çetin, Ş. (2013). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi konusundaki öz yeterlik inançlarını belirleme ölçeği (SYÖİÖ) geliştirme çalışması. *Turkish Studies-International Periodical*

For The Languages, Literature and History of Turkish or Turcic, 8(12), 299-310.
<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5552>

Dainels, D. N. ve Price, V. A. (2016). Enneagram kendini bilme sanatı (S. D. Çiftçi, Çev.). (3. bs.). İstanbul: Kaknüs.

Darling Hammond, L. (2003). Keeping good teachers: why it matters, what leaders can do. *Educational Leadership*, 60(8), 7-13.

Demirtaş, H. (2016). Sınıf yönetiminin temelleri. H. Kıran, K. Çelik (Ed.), *Etkili Sınıf Yönetimi* (12. bs., s. 1-30) içinde. Ankara: Anı.

Dewey, J. (1907). *The school and society*. Chicago: The University of Chicago Press.

Ekici, G. (2004). İlköğretim 1. kademe öğretmenlerinin sınıf yönetimi profillerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 29(131), 50-60.

Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (35), 98-110.

Ekici, Y. F. (2017). Okul öncesi öğretmen adayları ile pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik öz yeterlik inançlarının karşılaştırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 3003-3022.
<https://hdl.handle.net/20.500.12436/1383>

Elçiçek, Z., Kinay, İ. ve Oral, B. (2015). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 51-63. doi:10.14686/BUEFAD.2015111014

Erçin, H. Ş. (2018). Sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile enneagram kişilik tipleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi Aile Hekimliği, Ankara.

Giordano, M. A. E. (2008). A psychometric evaluation of the Riso-Hudson Type Indicator (RHETI), Version 2.5: Comparison of ipsative and non-ipsative versions and correlations with spiritual outcomes. (PhD Dissertation). ProQuest Dissertations Publishing. Loyola College In Maryland.

Gurdjieff International Review, (1998). The "Forrest Philosophers" by Clifford Sharpe. G. Gurdjieff's Institute for the Harmonious Development of Man. 1(4).
<http://www.gurdjieff.org/sharpe.htm>

Güler, D. (2019). Yaratıcı drama yönteminin beden eğitimi öğretmen adaylarının sınıf yönetimi öz yeterlik inançları ve iletişim becerileri üzerine etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gürsu, O. ve Bozyaka H. (2018, Ekim). Enneagram ve tasavvuf psikolojisi. *Türk Akademik Araştırmalar Dergisi Uluslararası Multidisipliner Kongresi*. Antalya.

Kabak, S. (2011). Enneagramın 7. sınıf matematik öğretiminde grup çalışmasına etkisi üzerine bir araştırma (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bölümleri Enstitüsü, İzmir.

Kaderoğlu, E.N. (2022). Enneagram kişilik tiplerine göre bireyin sahip olduğu kişilik tipinin fonksiyonel rekreasyon tercihine etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.

Karabulut, Y. (2007). Yeni kişilik teorisi enneagram ve din psikolojisi açısından kullanım alanları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Karakaya, M. F. (2008). A Psychographic view of market segmentation: Introducing a new holistic paradigm: Enneagram (Unpublished Master's Thesis). Yeditepe University, Graduate Institute of Social Sciences, Istanbul.

Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ilkeler teknikler (23. bs.). Ankara: Nobel.

Kaufman, S. R. and Sawyer, B. E. (2004). Primary-grade teachers' self-efficacy beliefs, attitudes toward teaching and discipline and teaching practice priorities in relation to the responsive classroom approach. *The Elementary School Journal*, 104(4), 321-341. https://www.jstor.org/stable/3202945?seq=1&cid=pdfreference#references_tab_contents

Kocabıyık, T. (2021). Okul yöneticilerinin Enneagram kişilik tipleri ve iş tatmin düzeyleri arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Koyuncu, M. (2021). Enneagram tipolojisine göre niversite ğrencilerinin kişilik ve mizaç özelliklerinin meslek seçimine ilişkin tutumlarına etkisinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ayvansaray Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Küçük, F. (2021). Ebeveynlerin çocuklarıyla olan iletişim becerileri ile enneagram modeline göre kişilik tipleri arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). skdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Maitri, S. (2018). Enneagramın spiritel boyutu (1. bs.). İstanbul: Omega.

Moore, J. (1987, 2004). Enneagram: Gelişimsel bir alışma. http://www.gurdjieff-bibliography.com/Current/21_moore_%20enneagram_10march041_2004-07-03.pdf

Naranjo, C. (1994). Character and neurosis: An integrative view. Gateways: Nevada City. National Center for Education Statistics. (1997). Teacher professionalism and teacher commitment: a multilevel analysis. U.S. Department of Education Office of Educational Research and Improvement: Washington, DC.

National Commission on Teaching and America's Future. (2003). No Dream Denied: A Pledge to America's Children. <http://anyflip.com/wjay/dwqa/basic>

Newgent, R. A., vd. (2004). The Riso-Hudson enneagram type indicator: Estimates of reliability and validity. *Measurement and Evaluation in Conseling and Development*, 36, 226-237. doi:10.1080/07481756.2004.11909744

z, H. (2021). Kişilik özellikleri enneagramın tketicilerin satın alma davranışına etkisi: Eskişehir ili rneği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Lisansst Eğitim Enstitüsü, Ktahya.

Pajares, F. (1996). Assessing self-efficacy beliefs and academic outcomes: The case for specificity and correspondence. *Review of Educational Research*, 66(4), 543-578. [doi:10.3102/00346543066004543](https://doi.org/10.3102/00346543066004543)

Palmer, H. (2014). Ruhun aynası enneagrama yansıyan insan manzaraları (O. Gündüz, Çev.). (3. bs.). İstanbul: Kaknüs.

Pesen, S. R. (2015). Grafik tasarım göstergelerinin algılanmasında kişilik faktörünün enneagram modeline göre incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kemerburgaz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Plotnik, R. (2009). Psikolojiye giriş (T. Geniş, Çev.). S. D. Çiftçi, H. Dağ (Ed.), İstanbul: Kaknüs.

Polat, S. (2013). Okul çevre ilişkileri. A. Çiçek Sağlam (Ed.), *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi* (1. bs., s. 273-288) içinde. Ankara: Maya.

Riso, D. R. ve Hudson, R. (2009). Enneagram ile kişilik analizi (G. Aksoy, Çev.). İstanbul: Butik.

Robinson, K. (2017). Yaratıcı öğrenciler (D. Boyraz, Çev.). (2. bs.). İstanbul: Sola.

Selçuk, Z. ve Yılmaz, E.D. (2016). Rehber benim: dokuz tip mizaç modeline göre rehberlik yaklaşımına giriş (1. bs.). Ankara: Elma.

Soysal, A. (2008). Çalışma yaşamında kişilik tipleri: bir literatür taraması. *Çimento İşveren Dergisi*, 22(1), 4-19.

Subaş, A. ve Çetin, M. (2017). Enneagram Türkiye Kişilik Envanterinin geliştirilmesi: Güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(11), 160-181. <http://dx.doi.org/10.16990/sobider.3478>

Sürücü, A. Ünal, A. ve Yıldırım, A. (2018, Nisan). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi konusundaki öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. 3. Ines Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi, Alanya/Antalya.

Şahin Sak, İ. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ile ilgili öz-yeterlik inançları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29), 101-120. https://dergipark.org.tr/tr/pub/sakaefd/issue/11234/134224#article_cite

Şirin, S. G. (2019). Enneagram metodolojisi tekniğine göre okul yöneticilerinin mizaç dağılımının karşılaştırılmalı olarak incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Şirin, T. (2020). Enneagram Türkiye Kişilik Envanteri'nin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin belirlenmesi. *Turkish Studies*, 15(2), 1375-1398. <http://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.42149>

Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*, (6th ed.). Northridge, CA: California State University.

Taş, A. (2016). Sınıf yönetimin temelleri. H. Kıran, K. Çelik (Ed.), *Etkili sınıf yönetimi* (12. bs., s. 33-55) içinde. Ankara: Anı.

Taştan, K. (2019). Development and validation of a personality type inventory based on enneagram. *Konuralp Tıp Dergisi*, 11(1), 112-120. doi:10.18521/ktd.462049

The Enneagram Institute. (2018). How the Enneagram System Works-The Centers. Erişim adresi (12 Mayıs 2019): <https://www.enneagraminstitute.com/how-the-enneagram-system-works>

Tok, T. N. and Tok, Ş. (2016). Novice teachers' classroom management self-efficacy beliefs. *Journal of Human Science*, 13(3), 5595- 5601. doi:10.14687/jhs.v13i3.4178

Tomul, E. (2013). Yönetim kuramları. A. Ç. Sağlam (Ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (1. bs., s. 85-109) içinde. Ankara: Maya.

Turan, H. (2020). Enneagram kişilik tipleri ve akademik başarı (Kocaeli-İzmit ilçesi 7. ve 8. sınıf örneği). *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(39), 149-158. doi: 10.35343/kosbed.526020

Wagner, J. P. and Walker, R. E. (1983). Reliability and validity study of a sufi personality typology: the enneagram. *Journal of Clinical Psychology*, 39 (5), 712-717. doi: 10.1002/1097-4679(198309)39:5<712::AID-JCLP2270390511>3.0.CO;2-3

Wang, M.C., Haertel, G. D. and Walberg, H. J. (1994). What helps students learn. *Educational Leadership*, 51(4), 74-79.

Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmen öz yeterlik algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45), 88-104. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6159/82786>

Yıldız, L. (2018). Beden eğitimi öğretmen adaylarında stres tolerans düzeyi, bilişsel duygu düzenleme ve mizaç tipleri arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yılmaz, E. D., Gençer, A.G. ve Aydemir, Ö. (2011). Tarihsel bir sistemin yeni bir mizaç modeline evrimi: Dokuz tip mizaç modeli. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 12(2), 165-166.

Yılmaz, E. D., Gençer, A. G., Aydemir, Ö., Yılmaz, A., Kesebir, Ş., Ünal, Ö., ... Bilici, M. (2014a). Dokuz tip mizaç ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliği. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 39(171), 115-137.

Yılmaz, E. D., Gençer, A.G., Ünal, Ö. ve Aydemir, Ö. (2014b). Enneagram'dan dokuz tip mizaç modeline: bir öneri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 39(173), 396-417.

Yılmaz, O., Yıldırım A. and Yücedağ, D. (2018). Assessment of personality from a new perspective: characterix personality types inventory. *International Journal of Scientific Research and Management*, 6(3), 103-116. doi:10.18535/ijstrm/v6i3.el02

Yörükoğlu, A. (2010). Çocuk ruh sağlığı (30. bs.). İstanbul: Özgür.

Yüksel, A. ve Kızılgeçit, M. (2021). Enneagram kişilik modeli bağlamında ilahiyat fakültesi öğrencilerinin kişilik özelliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Din Psikolojisi Dergisi*, (3), 9-38. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tdpd/issue/63295/856225>.

Yürüten Arslan, M. (2020). Öğretmen adaylarında sosyal görünüş kaygısı ve öz yeterlik inancı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.